

Μένης Κουμανταρέας (1931-2014)

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1931. Σπούδασε Νομικά και Φιλολογία. Μετά την απόλυσή του από το Ναυτικό, εργάστηκε σε ναυτιλιακές και ασφαλιστικές εταιρείες επί είκοσι χρόνια.

Εμφανίστηκε στα Ελληνικά Γράμματα με τη συλλογή διηγημάτων *Τα μηχανάκια* (1962). Την περίοδο της δικτατορίας συμμετείχε στη συλλογική έκδοση Δεκαοχτώ κείμενα, με το διήγημα «Αγία Κυριακή στο βράχο».

Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους συγγραφείς της δεύτερης μεταπολεμικής γενιάς της πεζογραφίας και βασικός εκπρόσωπος του κοινωνικού ρεαλισμού. Κύρια θέματά του είναι η αποτελεσματισμένη μικροαστική ζωή, η θνησιγένεια του κάλλους και της νεότητας και η φθορά γενικότερα. Έφυγε από τη ζωή με αδόκητο τρόπο. Βρέθηκε δολοφονημένος στο σπίτι του στην Κυψέλη, στις 5 Δεκεμβρίου 2014.

Τιμήθηκε το 1967 με το κρατικό βραβείο διηγήματος για τη συλλογή διηγημάτων *Το αρμένισμα*, για την οποία δικάστηκε τέσσερις φορές κατά τη διάρκεια της δικτατορίας (1969), με το κρατικό βραβείο μυθιστορήματος για τη *Βιοτεχνία υαλικών* (1975), με το Βραβείο Ιδρύματος Κώστα & Ελένης Ουράνη Ακαδημίας Αθηνών, 2008 για το έργο του συνολικά. Βιβλία του μεταφράστηκαν σε δεκατρείς γλώσσες.

Το έργο του διακρίνεται σε τρεις φάσεις. Στην πρώτη περιλαμβάνονται τρεις συλλογές διηγημάτων που παρουσιάζουν το μαρασμό των νέων μέσα στην ασχήμια της μικροαστικής κοινωνίας: *Τα μηχανάκια*, *Το αρμένισμα* και *Τα καημένα*. Στη δεύτερη περιλαμβάνονται κυρίως μυθιστορήματα που παρουσιάζουν την απομυθοποίηση των ονείρων των Ελλήνων μικροαστών: *Βιοτεχνία υαλικών*, *Η κυρία Κούλα*, *Το κουρείο* και *Σεραφείμ και Χερουβείμ*. Στην τρίτη φάση γράφει κυρίως μυθιστορήματα με «κυρίαρχο μοτίβο την εχθρότητα της ζωής απέναντι στην ομορφιά, στην αθωότητα και στην ορμή της νεότητας» (Δ. Κούρτοβικ): *Ο ωραίος λοχαγός*, *Η φανέλα με το εννιά*, *Η συμμορία της άρπας*, *Η μυρωδιά τους με κάνει να κλαίω* κ. ά.

Κριτικές:

Απόστολος Σαχίνης (*Μεσοπολεμικοί και μεταπολεμικοί πεζογράφοι*, σ. 149-50): «Ο πεζός του λόγος έχει ποιότητα και καθαρότητα, άψογο πεζογραφικό ύφος χωρίς επιτηδεύσεις, έχει το χάρισμα να δημιουργεί τη μαγεία της αφήγησης, μας κάνει να θέλουμε να διαβάσουμε όσο το δυνατό περισσότερο την ιστορία του και να μη θέλουμε να τελειώσει γρήγορα.»

Mario Vitti, εφημ. Το Βήμα, 29.7.79 για τη *Βιοτεχνία υαλικών*: «...βρισκόμαστε μπροστά σε ένα έργο ακέραιο και αντιπροσωπευτικό, με μια λιτότητα μέσων, με την οποία πέτυχε να φτάσει σε μια κάθαρση των αισθημάτων,...».

Αλέξης Ζήρας, (Αντί, τευχ. 130, 21.7.1979): «Από τους πεζογράφους της γενιάς του ο Μ.Κ. παραμένει περισσότερο πιστός σε μια αστική ηθογραφία, τα πεζογραφήματά του έχουν όλα τα στοιχεία και τα μοτίβα της αστικής ζωής, χωρίς ένταση και η πολιτική κατάσταση δίνεται υπαινικτικά.»

Εργογραφία

Τα μηχανάκια, 1962

Το αρμένισμα, 1967

Τα καημένα, 1972

Βιοτεχνία υαλικών, 1975

Η κυρία Κούλα, 1978

Το κουρείο, 1979

Σεραφείμ και Χερουβείμ, 1981

Ο ωραίος λοχαγός, 1982

Η φανέλλα με το εννιά, 1986

Πλανόδιος σαλπικτής, 1989

Η συμμορία της άρπας, 1993

Θυμάμαι τη Μαρία, 1994

Η μυρωδιά τους με κάνει να κλαίω, 1996